ל) תוספתה דקדושין פ״ה ה״י, ב) [בדפו״ר: לכדרבי

דתניא וכו'. וכ"ה בתוס'

וריטב"ה. בכח"י לכדתנים

כרש"ל], ג) מ"ק ב: גיטין

לו.. ד) ר"ה ט: ה) ערלה

לו, ד) ד"ה ט , ט ערנה פ"ג מ"ט, ז) [ג"ל הלכות. (יעב"ץ)], ז) ערלה שם ברכות לו, ח) ערלה שם ותוספתא סוף ערלה

ותוספתא סוף ערלה, ש) [לעיל לז ע"א], י) [גיטין

מו ע"א], כ) [נדרים נט ע"א], () ["דליכא חרישה

ווריעה" ליתא ברש"י, ועיין

רש"ש], מ) [בדפו"ר: דמירוץ], נ) רש"א מ"ו, ם) [ואימא נמי. רש"א], ע)

[שם ד"ה בומן], פו [אל"ל

ק) [ויקרא כה, י],
ר) [ערכין לב ע"ב],
ש) [אל"ל ולשמיטת. וכן

ב בסמוך], ס) [מו"ק ב ע"ב], ס) [בחום' טוך: מחדש],

נמו קיבע ל [בתוס' טוך: מחדב 3) [ויקרא יט, יט],

תורה אור השלם

וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמְטָה
 שְׁמוֹט כְּל בַּעַל מֵשֵׁה יְדוֹ

אָשֶר יַשָּׁה בְּרֵעֵהוּ לֹא יִגשׁ אָת רֵעַהוּ וְאֶת אָחִיוּ

2. וִקַדִּשְׁתֵּם אֵת שְׁנַת

החמשים שנה וקראתם ַּבְּאֶרֶץ לְכָל יִשְׁבֶּיהְ יוֹבֵל הָוֹא תִּהְיֶה לְכָם וֹשֵׁבְתָּם אִישׁ אֶל אֲחָזְתוֹ

גליון הש"ם

נמ' נמכר חוצה לו בארץ

ב"ב כד ע"ח ד"ה חבל

: נוינבי

הנהות הב"ח

יכו' בומו הבית הס"ל:

(ב) ד"ה ובלבד וכו' לוקט מן הערלה. נ"ב כלומר

רש"י ד"ה ואימא

בי קרא שמטה ליי:

ואִישׁ אָל

נבינו [דגיטין פ"ד ה"ג],

תה א ב מיי פ״נו מהל׳ שמיטה הלכה ב סמג :עשין קמט תו ג מיי׳ פ״י שם הלכה

ח: תז ד מיי' פ"י מהלכות מאכלות אסורות הלי ב סמג לאוין קמב טוש"ע 'ד סימן רלג סעיף ב: תח ה מיי שם כלכה י סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סימן רלד

סעיף ח: תש ו מיי׳ שם הלכה ח סמג לאוין קמה טוש"ע שם סיתן רנו סעיף

סט: תי ז מייי שם הלכה י סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ח: מכן יו. תיא ח מיי שם הלכי יא טוש"ע שם סעיף ט

תיב ט מיי׳ שם הלכה כלאים הלכה יד טוש״ע י״ד :סי׳ רצו סעיף סט

מוסף תוספות

א. וכיון דתרומות ומעשרות לא נהיגי אין אלא מכחן. תוס׳ הרח״ם. . וראית פני הבית. הרא"ש. מוק' ג. דהיינו בזמן שבית המקדש קיים וכל יושביה עליה כדכתיב ביובל לכל יושביה. ריטנ״ל. ד. ונפקע המלוה מנכסי הלוה וחוזר שערודו ללוה. שם

תום' ר"י הזקן תנן התם. בערלה פ"ג [מ"ט]. החדש אסור. לאוכלו בכל מקום עד עבור זמז הקרבת העומר . רהיינו ט"ז בניסן כדאיתא במנחות פרק ר' ישמעאל וסח. או. הלכות מדינה. סוריא. ארם צובא, וכבשה רוד, וכבוש יחיד לאו סמוכה לארץ ישראל מחמירים בה טפי מחו"ל. מן העובד כוכבים מאותן . שכבר נלקטו שספק הוא וספקא בחו״ל מותר כדלקמן. ומיירי שהכרם ודאי ערלה, ומשום הכי בעינן שלא יראנו לוקט. ופי׳ ספק ערלה דרישא רמתניתין, כגון שיש לעובד כוכבים כרם של ערלה ומוכר חוצה לה פירות ולא ידוע אי משל כרם של ערלה הם או ממקום אחר באו . דומיא דכרם נטוע ירק. העובד ולוקט . כוכבים מז הכלאים בידיו בידיו. מסתברא דקסבר . הא דתנן ערלה וכלאי ישראל כדפרישנא, ומשום הכי לא ילקוט ביד, והכי

דעתיה הא ערלה והכלאים

איסורו איסור עולם ואין היתר לאיסורו בעודו טבל ותרומה וי"ל דאיכא למיפרך מה לחדש שכן אינו בשאלה תאמר בהני שהן בשאלה פי׳ שיכולין לשחול לחכם כדי לחזור מהפרשת תרומה ומעשר שהפרישי וטבל אע"ג שאינו בשאלה דלעולם הוי טבל עד שתקנו מ"מ כיון

דאיסורו אינו אלא מחמת תרומה ומעשר לא חמירי מינייהוא עוד י"ל דאיכא למיפרך דלא דמי לחדש שהרי איסורו בא מאליו ולא ע"י מעשה אדם אבל טבל ותרומה איסורן בא ע״י מירוחב שהוא מעשה אדם ושמא יש לדחות דחדש נמי בא ע"י אדם דהיינו החרישה והזריעה:

השמשת כספים חובת הגוף

היא. פי׳ בקונטרם ולמה אתה אומר שהיא מצוה שנצטוו עליה אחר כניסתן לארץ כיון דחובת הגוף (ו) נלטוו עליה אף במדבר ומשני בזמן שאי אתה משמט קרקע כגון במדבר 0 דליכא חרישה וזריעה אי אתה וכו' ופריך ואימא במקום שאתה משמט כלומר אף בזמן שבית המקדש קיים לא תנהג השמטת כספים אלא בארץ ומשני הכא רבייה קרא ת"ל כי קרא שמיטה דמשמע מ"מ וקשה דא"כ לא היה לו לומר ת"ל כי קרא שמיטה כיון מי דהתירון של קושיא הוא אלא הוה ליה למימר ט (אלא) אמר קרא כי קרא שמיטה ועוד קשה דהיאך נוכל לפרש לעיל שתנהוג שמיטת כספים במדבר והלא דין שמיטות אינו אלא לאחר ירושה וישיבה כדאמרינן בסוף פירקין (לקמן דף מ:) גדול תלמוד תורה שקדם לשמיטה ס"ח שנה ונרחה לי השמטת כספים חובת הגוף הוא וא"כ פשיטא דנוהג אפילו בחולה לארץ ומאי אתא ר"א בר' שמעון לאשמועינן ומשני לא לריכא לכדרבי כלומר משום הקישא דמקשי כספים לקרקעות אילטריך למימר וגרסי׳ מהו דתימא במקום שאתה משמט קרקע דהיינו בארץ ישראל שהרי חובת קרקע היא אתה משמט כספים ובמקום שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים וכיון דאין שמיטת קרקע בחולה לארך השמטת כספים לא תנהוג בחולה

סכל מצוה שנצמוו ישראל קודם כניסתז סכל לארץ נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ לאחר כניסתן לארץ אינה נוהגת אלא בארץ חוץ מן "השמטת כספים ושילוח עבדים שאע"פ שנצמוו עליהם לאחר כניסתן לארץ נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ השמטת כספים חובת הגוף היא לא נצרכא אלא ילכדתניא ידתניא רבי אומר יוזה דבר השמימה שמום בשתי שמימות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים בזמן שאתה משמם קרקע אתה משמם כספים בזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים ואימא במקום שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ובמקום שאין אתה משמם קרקע אין אתה משמם כספים ת"ל כי קרא שמימה לה' מכל מקום: שילוח עבדים חובת הגוף היא סד"א הואיל וכתיב יוקראתם דרור בארץ בארץ אין בחוצה לארץ לא תלמוד לומר יובל היא מכל מקום אם כן מה תלמוד לומר בארץ ייבומן שהדרור נוהג בארץ נוהג בחוצה לארץ אין דרור נוהג בארץ אינו נוהג בחוצה לארץ ∞תנן התם יהחדש אסור מן התורה בכל מקום יערלה הלכה יוהכלאים מדברי סופרים מאי הלכה אמר רב יהודה אמר שמואל יהלכתא מדינה עולא אמר רבי יוחנן יהלכה למשה מסיני א"ל עולא לרב יהודה בשלמא לדידי דאמינא הלכה למשה מסיני היינו דשני לן בין ספק ערלה לספק כלאים "דתנן "ספק ערלה בארץ אסור בסוריא לארץ יורד ולוקח ובלבד בחוצה מותר לוקם ואילו גבי יראנו שלא חנן תנן ירק וירק ® נמכר בכר הנמוע ירק

חוצה לו בארץ אסור בסוריא מותר

כלאים מקל וחומר 4 דחדש דנוהג אף בח"ל דאורייתא ומה חדש שאין איסורו איסור עולם כו' וי"ל דקסבר האי תנא דכחיב גבי

כלאים שדךי למעוטי זרעים שבח"ל כדאמר לקמן (דף לנו) ואין לומר דערלה מיהא נייתי בקל וחומר דחדש דאיכא למימר כלאים יוכיחו:

כל מצוה שנצטוו ישראל. להנהיגה קודם שיכנסו לארך דהיינו חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בחולה לארך: חוד מהשמטת לספים. ולקמיה פריך הא נמי נלטוו עליה קודם לכן דהא חובת הגוף היא ומאי חוץ: לא נלרלא אלא לכדפניא. דלא נלטוו עליה קודם לכן: בומן שאין אפה

משמט קרקע. כגון במדבר ולחחר שגלו: וחימה במקום כו'. ולמעוטי חולה לארך אף בזמן (מ) הארץ: אסור מן התורה בל"מ. קסבר מושב כל מקום שחתם יושבים משמעש: הלכתח מדינה. הנהיגוהו הם עליהם בחולה לארץ: היינו דשני לן. חמור ספק ערלה מספק כלאים. ספק ערלה ספק עברו עליה שלש שנים אי נמי פרדם שיש בו נטיעות ערלה ושאר נטיעות ולקט עובד כוכבים מן הפירות ואין ידוע מהיכן: נסורית. היא ארם לובה שכבש דוד וסנפה עם ארן ישראל וקסבר כיבוש יחיד לא שמיה כיבושי הלכך ספיקו מותר. ולקמן (דף לט.) פרכינן ואי הלכה למשה מסיני היא בחוצה לארץ היאך מיקל בספיקה ומשנינן אימא כך נאמרה הלכה ספיקה מותר בחולה לארץ ודאה אסור: ובחולה לארץ. דרחיק טפי ולא מיחליף: יורד. ישראל ולוקח מן העובד כוכבים הלוקט מפרדם שיש בו נטיעות ילדות חקנות וישראל יודע שהוא נכנס שם ולוקט לכתחלה: ובלבד שלה ירחנו. ישרחל כשהוח לוקט מן כי הערלה והא (ג) דתניא לעיל בסוריא מותר כשנלקט כבר אבל לכתחלה אינו אומר לו לך רד ולקוט: כרם הנטוע ירק. שזרע ירק בין הגפנים (ד) דה"ל כלאי הכרם: וילק נמכר חולה לו. ויש לחוש שמח מירק שגדל בכרם הוא וה"ל ספק כלאים: יורד. עובד כוכבים ולוקט מן הכלאים ממש ומוכר לחבר: ובלבד שלה ילקוט. החבר עלמו ביד. וחם איתא דערלה בחולה לארץ דברי סופרים ולא הלכה למשה (ם) מאי שנא

בחוצה לארץ יורד ולוקט ובלבד שלא ילקוט ביד אלא לדידך

דאחמיר בספק ערלה מספק כלאים:

ניתני

ממה שהוא ספק ערלה: (ג) בא"ד והא דתנז ניתני לעיל: (ד) ד"ה כרס וכו׳ לארץ תלמוד לומר כי קרא שמיטה מ"מ וממקרא זה מפיק ליה ר"א בר"ש דנוהג אף בח"ל ולפי גירסא זו ואימא במקום שאתה בין הגפנים. נ"ב כלומר וספק הוא אם נזרעו באיסור וה"ל כלאי הכרם: משמט כו' הוא סיום התירוץ ולאו בלשון קושיא הוא כמו לפירוש הקונטרס ואית ספרים דגרסי נמי® במקום כו' וכן בסמוך דפריך שילוח עבדים חובת הגוף היא כו' כדפרישית גבי השמטת כספים לריך לפרש גבי שילוח עבדים ולא ניחא לפרש כמו שפירש בקונטרס (ק) ד"ה ובלבד וכו׳ למשה בהשמטת כספים ורש"י פירש בפרק השולח (גיטין דף לו.ש") גבי הא דאמר אביי בשביעית בומן הזה דלא משמט מדאורייתא ורבי היא מסיני מאי: (ו) תום' דתניא רבי אומר חה דבר השמיטה שמוט כו' דקרקע אינה נשמטת מחרישה חריעה אלא דוקא בזמן הבית מהאי קרא גופיה ופירש ד"ה השמטת וכו' הגוף אחד שמיטת קרקע דחרישה וזריעה ואחד שמיטת כספים דהשמטת מלוה אידי ואידי 🔍 שביעית כשאין היובל נוהג שמיטין נמי לא היו נוהגין כדדרים בירושלמי³ וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת יובל ואחת שמיטת שביעית בזמן שיובל נוהג שביעית נוהג אין היובל נוהג כו' ובומן הזה אין היובל נוהג דגבי יובל כתיבש בארץ לכל יושביה בומן שכל יושביה עליה יובל נוהג כו'ף ובזמן הזה אין יושביה עליה והואיל ויובל אינו נוהג שביעית נמי אינה נוהגת וקשה מה שפירש דשמיטת קרקע היינו מחרישה וזריעה בשביעית והולרך להביא רש"י ההיא דרשה דירושלמי דא"כ היה לו לאביי להביא אותה כיון שהיא עיקר דמשם מוכיח דשמיטה אינה נוהגת שהרי לא ידעינן כלום אלא מההוא לכך פירש רבינו תם כי זאת הדרשה דהכא היינו ההיא דירושלמי דהא רבי נמי אמרה החם שושמיטת קרקע קרי יובל שחחרת לבעלים ביובל מה שאין כן בשביעית ושמיטת כספים קרי שביעית שאין השמטת כספים ביובל כדרשינן בספרי בפרשת ראה חה דבר השתיטה שתיטה משתטת כספים ולא יובל וה"פ בזמן שאתה משתט קרקע ביובל שהיא חוזרת לבעלים באחם תשמט כספים היינו שביעית שכספים נוהגים וה"ה דמיירי בשמיטת חרישה ווריעהם דשמיטת שביעית לגמרי ילפינן לה משמיטת יובל והא דנקט שמיטת כספים משום דנקט קרקע לפי שהיה רוצה להזכיר מה היא שמיטת יובל נקט נמי שמיטת כספים דדמיא להו שמיטת יובל שביובל חוזרות השדות מלוקח למוכר^ד ושמיטת כספים כמו כן מופקעים ממלוה ללוה^ה אי נמי משום דבשביעית נוהגת שמיטת כספים מה שאין כן ביובל ומשום הכי נקט לה: הערלה הדבה והבדאים ברברי בופרים. וא"ת אמאי לא ילפינן

מוסף רש"י

:היא נלטוו

דבר שמוט. כתיב בהשמטת כספים, אמאי כתיב תרי זימני שמיטה שמוט (מו"ק ב:). בזמן שאי אתה בון שא קרקע. שנטלה ק קדושת סלרן, אי אתה משמט שהשמטת כספים חובת הגוף היא ואינה תלויה בארץ, ילפינ דלא נהגא ילפינן בסוריא. ארם לונה שכנש דוד והוסיפה על גבול ארן ישראל (ברכות לו.). ארס

אסורים אפילו משל עובד כוכבים אף ע"פ שלא ילקוט ביד אסורים. ומסתברא דרבי יוחגן פליג עליה דמר בריה דרבינא בערלה דקסבר דודאי אסור וספיקא מותר. ובכלאים נמי לאו הלכתא כותיה אלא בתרוייהו תגן יורד ולוקח ובלבד שלא יראנו לוקט, והכי תני בירושלמי [ערלה פ"ג ה"ז].

לוכה וסמוכה להרך ישראל וכיכשה דוד וחיברה להרך ישראל שלה על פי הדיפור וצלה שישים ריכוא וקרי ליה כיפוש יחיד (פרד ב). בחוצה לארץ. הלוקח מן החשוד על הערלה ויודע הוא שיש בפרדסו זקטות ונטיעות, יורד ולוקח. הימנו אף על פי שספק הוא אם יכיא מן הנטיעות, ובלבד שלא יראגו. החבר כשהוא לוקטן מן הנטיעות (ברכות לו.).